

KONSPEKT PRZEDMIOTU

Semestr letni, rok akad. 2020/2021

Nazwa przedmiotu	Metodologia badań psychologicznych
Kierunek/-i studiów / rok studiów / semestr studiów	Psychologia, rok II, semestr IV
Tryb studiów	Stacjonarny
Forma zajęć	Wykład
Liczba godzin	30
Koordinator przedmiotu:	Prof. dr hab. Ryszard Stachowski
Jakie są ogólne cele dydaktyczne tego przedmiotu?	Ukazanie znaczenia świadomości metodologicznej w postępowaniu badawczym w nauce i w praktyce zawodowej. Dostarczenie wiedzy o znaczeniu metodologii procesu badawczego w psychologii. Dostarczenie wiedzy o podstawowych zasadach samodzielnego planowania i przeprowadzania badań empirycznych w psychologii oraz rzetelnego i trafnego interpretowania wyników badań. Dostarczenie wiedzy niezbędnej do czytania ze zrozumieniem i krytyczną refleksją publikacji naukowych. Uświadomienie znaczenia refleksji etycznej w badaniach psychologicznych.
Jak są kryteria zaliczenia tego przedmiotu?	Egzamin testowy pisemny on line.
Jakie są kryteria zaliczenia tego przedmiotu na ocenę celującą?	Uzyskanie 100% poprawnych odpowiedzi na egzaminie pisemnym.
Pozostałe informacje, dotyczące tego przedmiotu, ważne dla studenta	

ZAJĘCIA 1

(3 godz.)

Po tych zajęciach student (będzie znał/ wiedział/ umiał/ potrafił / rozumiał)	<p>Efekty uczenia się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student rozumie różnicę między dwoma znaczeniami terminu „nauka”. 2. Student zna i rozumie zasady racjonalności wiedzy ludzkiej. 3. Student umie zastosować w praktyce badawczej obie zasady racjonalności wiedzy ludzkiej.
Treści zajęć	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dwa znaczenia terminu „nauka”. 2. Wiedza ludzka. 3. Mocna zasada racjonalności i słaba zasada racjonalności.
Źródło/a do nauki treści z tych zajęć	<p>Minimalne / obowiązkowe: Brzeziński, J., Metodologia badań psychologicznych, Warszawa 2019 (fragmenty wskazane przez wykładowcę).</p> <p>Rozszerzające / uzupełniające: Shaughnessy, J. et al., Metody badawcze psychologii, Gdańsk 2002, Wprowadzenie.</p>

ZAJĘCIA 2

(3 godz.)

Po tych zajęciach student (będzie znał/ wiedział/ umiał/ potrafił / rozumiał)	<p>Efekty uczenia się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student rozumie różnicę między opisową i normatywną metodologią badań psychologicznych. 2. Student zna rodzaje badań empirycznych w psychologii ze względu na cel badania. 3. Student potrafi w praktyce badawczej wykorzystać wiedzę o podstawowych rodzajach badań empirycznych w zależności od celu badania.
Treści zajęć	<ol style="list-style-type: none"> 1. Metodologia badań psychologicznych opisowa i normatywna. 2. Język metodologii badań psychologicznych. 3. Klasyfikacja badań empirycznych ze względu na cel badania: badania eksploracyjne, badania eksplanacyjne i badania prognostyczne.
Źródło/a do nauki treści z tych zajęć	<p>Minimalne / obowiązkowe: Strelau, J. i Doliński, D. (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 1, Warszawa 2008 (fragmenty wskazane przez wykładowcę).</p> <p>Rozszerzające / uzupełniające: Zimny, Z., Metodologia badań społecznych, Częstochowa 2000 (fragmenty wskazane przez wykładowcę).</p>

ZAJĘCIA 3

3 godz.)

Po tych zajęciach student (będzie znał/ wiedział/ umiał/ potrafił / rozumiał)	<p>Efekty uczenia się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student zna podstawowe etapy postępowania badawczego w psychologii. 2. Student rozumie i potrafi krytycznie uzasadnić różnicę między etapem odkrycia i etapem uzasadnienia wyniku badania empirycznego.
Treści zajęć	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etapy postępowania badawczego w psychologii jako nauce empirycznej. 2. Wewnętrzne i zewnętrzne cele poznania naukowego. 3. Czynność odkrywania nowego wyniku i czynność jego uzasadnienia.
Źródło/a do nauki treści z tych zajęć	<p>Minimalne / obowiązkowe: Brzeziński, J., Metodologia badań psychologicznych, Warszawa 2019 (fragmenty wskazane przez wykładowcę).</p> <p>Rozszerzające / uzupełniające: Strelau, J. i Doliński, D. (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 1, Warszawa 2008 (fragmenty wskazane przez wykładowcę).</p>

ZAJĘCIA 4

(3 godz.)

Po tych zajęciach student (będzie znał/ wiedział/ umiał/ potrafił / rozumiał)	<p>Efekty uczenia się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student rozumie różnicę między pytaniem rozstrzygnięcia i pytaniem dopełnienia. 2. Student rozumie różnicę między hipotezą teoretyczną i hipotezą operacyjną.
Treści zajęć	<ol style="list-style-type: none"> 1. Problem badawczy jako pytanie. 2. Pytania rozstrzygnięcia i pytania dopełnienia. 3. Hipoteza jako prowizoryczna odpowiedź na pytanie badawcze. 4. Hipoteza teoretyczna i hipoteza operacyjna.
Źródło/a do nauki treści z tych zajęć	<p>Minimalne / obowiązkowe: Strelau, J. i Doliński, D. (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 1, Warszawa 2008 (fragmenty wskazane przez wykładowcę).</p> <p>Rozszerzające / uzupełniające: Brzeziński, J., Metodologia badań psychologicznych, Warszawa 2019 (fragmenty wskazane przez wykładowcę).</p>

ZAJĘCIA 5

(3 godz.)

Po tych zajęciach student (będzie znał/ wiedział/ umiał/ potrafił / rozumiał)	<p>Efekty uczenia się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student potrafi wskazać różnicę między indukcyjnym i dedukcyjnym sposobem uprawiania nauki. 2. Student zna słabe strony postępowania indukcyjnego w nauce. 2. Student zna podstawowe zasady modelu hipotetyczno-dedukcyjnego. 3. Student zna kryteria zaliczenia nauki do pseudonauki.
Treści zajęć	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauka indukcyjna i nauka dedukcyjna. 2. Model indukcyjno-dedukcyjny versus model dedukcyjno-hipotetyczny. 3. Model falsyfikacyjny sprawdzania twierdzeń naukowych. 4. Myślenie naukowe jako myślenie refleksyjne. 5. Nauka i pseudonauka.
Źródło/a do nauki treści z tych zajęć	<p>Minimalne / obowiązkowe: Brzeziński, J., Metodologia badań psychologicznych, Warszawa 2019 (fragmenty wskazane przez wykładowcę).</p> <p>Rozszerzające / uzupełniające: Dewey, J., Jak myślimy?, Warszawa 1988, Rozdział 1.</p>

ZAJĘCIA 6

(3 godz.)

Po tych zajęciach student (będzie znał/ wiedział/ umiał/ potrafił / rozumiał)	<p>Efekty uczenia się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student rozumie ontologiczny i epistemologiczny sens zmiennej. 2. Student potrafi wskazać różnicę między zmienną niezależną i zmienną zależną. 3. Student zna zasadę konstrukcji zmiennej pośredniczącej.
Treści zajęć	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czynniki teoretyczne jako pojęcie o charakterze ontologicznym. 2. Zmienna jako pojęcie o charakterze epistemologicznym. 3. Zmienna niezależna i zmienna zależna. 4. Klasyfikacja zmiennych. 5. Zmienna pośrednicząca.
Źródło/a do nauki treści z tych zajęć	<p>Minimalne / obowiązkowe: Strelau, J. i Doliński, D. (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 1, Warszawa 2008 (fragmenty wskazane przez wykładowcę).</p> <p>Rozszerzające / uzupełniające: Shaughnessy, J. et al., Metody badawcze psychologii, Gdańsk 2002, Rozdział 1.</p>

ZAJĘCIA 7

(3 godz.)

Po tych zajęciach student (będzie znał/ wiedział/ umiał/ potrafił / rozumiał)	<p>Efekty uczenia się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student rozumie podstawową zasadę operacjonalizacji zmiennych. 2. Student zna podstawowe różnice między postępowaniem korelacyjnym i postępowaniem eksperymentalnym w nauce. 3. Student zna zasadę tworzenia miar tendencji centralnej i zasadę tworzenia miary odchylenia pomiarów od miary centralnej.
Treści zajęć	<ol style="list-style-type: none"> 1. Istota i etapy procedury operacjonalizacji zmiennych. 2. Definicja operacyjna i hipoteza operacyjna. 3. Model korelacyjny i model eksperymentalny. 4. Odchylenie standardowe i wariancja. 5. Zasada randomizacji w badaniu naukowym.
Źródło/a do nauki treści z tych zajęć	<p>Minimalne / obowiązkowe: Brzeziński, J., Metodologia badań psychologicznych, Warszawa 2019 (fragmenty wskazane przez wykładowcę).</p> <p>Rozszerzające / uzupełniające: Strelau, J. i Doliński, D. (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 1, Warszawa 2008 (fragmenty wskazane przez wykładowcę).</p>

ZAJĘCIA 8

(3 godz.)

Po tych zajęciach student (będzie znał/ wiedział/ umiał/ potrafił / rozumiał)	<p>Efekty uczenia się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student ma świadomość kontrowersyjności badania korelacyjnego jako badania związku przyczynowo-skutkowego. 2. Student rozumie sens wprowadzenia czynności pomiaru do badań psychologicznych.
Treści zajęć	<ol style="list-style-type: none"> 1. Problem metodologiczny związku przyczynowo-skutkowego między zmiennymi w modelu eksperymentalnym i w modelu korelacyjnym. 2. Znaczenie pomiaru w badaniach psychologicznych. 3. Pomiar w sensie logicznym (modelowym) i pomiar w sensie psychometrycznym. 4. Pojęcie homomorficznego i izomorficznego odwzorowania algebraicznego systemu relacyjnego na empirycznym systemie relacyjnym.
Źródło/a do nauki treści z tych zajęć	<p>Minimalne / obowiązkowe: Stachowski, R. i Zeidler, W. (Red.). Opisowa metodologia badań psychologicznych, Warszawa 2008 (fragmenty wskazane przez wykładowcę).</p> <p>Rozszerzające / uzupełniające: Stachowski, R., O niektórych problemach metodologicznych pomiaru w psychologii. W: Stachowski, R. i Zeidler, W. (Red.). Opisowa metodologia badań psychologicznych, s. 27 – 41. Warszawa 2008</p>

ZAJĘCIA 9

3 godz.)

Po tych zajęciach student (będzie znał/ wiedział/ umiał/ potrafił / rozumiał)	<p>Efekty uczenia się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student zna kryteria sensowności zdań o charakterze ilościowym. 2. Student rozpoznaje cztery typy skal pomiarowych i umie interpretować otrzymane na ich podstawie wyniki badań psychologicznych. 3. Student rozumie sens tzw. paradoksu psychometrycznego.
Treści zajęć	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skala pomiarowa. Typologia skal pomiarowych. 2. Poziom pomiaru i odpowiadający mu typ skali pomiarowej 3. Kryteria sensowności zdań o charakterze liczbowym 4. Dopuszczalne testy statystyczne dla poszczególnych skal pomiarowych.
Źródło/a do nauki treści z tych zajęć	<p>Minimalne / obowiązkowe: Stachowski, R., O niektórych problemach metodologicznych pomiaru w psychologii. W: Stachowski, R. i Zeidler, W. (Red.). Opisowa metodologia badań psychologicznych, s. 27 – 41. Warszawa 2008</p> <p>Rozszerzające / uzupełniające: Strelau, J. i Doliński, D. (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 1, Warszawa 2008 (fragmenty wskazane przez wykładownicę).</p>

ZAJĘCIA 10

(3 godz.)

Po tych zajęciach student (będzie znał/ wiedział/ umiał/ potrafił / rozumiał)	<p>Efekty uczenia się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student rozumie, na czym polega charakter interakcji osoba badająca – osoba badana jako interakcji społecznej. 2. Student potrafi wskazać i nazwać zmienne sugerujące hipotezę badawczą w psychologii. 3. Student rozumie znaczenie świadomości etycznej w pracy naukowej i zawodowej psychologa.
Treści zajęć	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eksperyment psychologiczny jako rodzaj interakcji społecznej. 2. Zmienne sugerujące hipotezę badawczą. 3. Negatywne następstwa interakcji psycholog jako badacz – osoba uczestnicząca w badaniu naukowym. 4. Psychologia między paradygmatem nauk przyrodniczych i fenomenologii. 5. Problem etyczności badań empirycznych w psychologii. 6. Ogólne założenia kodeksu deontologicznego postępowania psychologa w nauce i w praktyce zawodowej.
Źródło/a do nauki treści z tych zajęć	<p>Minimalne / obowiązkowe: Strelau, J. i Doliński, D. (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 1, Warszawa 2008 (fragmenty wskazane przez wykładownicę).</p> <p>Rozszerzające / uzupełniające: Shaughnessy, J. et al., Metody badawcze psychologii, Gdańsk 2002 (fragmenty wskazane przez wykładownicę).</p>